

Pokoja a dobro

Katolícky časopis farnosti Markušovce
Ročník 14 Číslo 3 Jún 2012

www.pokojadobro.sk

Snímka: Peter Lazor

Splynutie

Človek pocíti vákuum vo svojom vnútri. Prežíva samotu, aj keď je obklopený mnohými ľuďmi. Emocionálny chaos ovláda konanie, rozhodovanie, myslenie. Obdiv, uznanie, výčitky, odmietanie, domýšľanie, rany a rady od ľudí, ktorí nepoznajú jeho myslenie, v ňom znásobujú vnútorné otázky. Tlak času, svedomia, osobných prehier a okolností sa stáva neznesiteľný. Prichádzajú pochybnosti o základných pravdách, sklamanie, výčitky, odmietanie, znechutenie zo seba...

Prečo to robím? Musím? Viera. Načo to všetko? Je to také ťažké a nespravodlivé. Postupne sa pripravuje vzburá. Kde je vlastne pravda? Tolkokrát prosí Boha o pomoc. Je vôbec? Rozhodovanie je podmienené názormi iných, zvykom – takto sa to má, takto je to jednoduchšie. Čo s tým? Prejde? Kedy? Jóbova trepezlivost'.

Čo? To ja nie. Ticho. Nechce stratiť milovaného. Nastáva čas na hľadanie odpovedí. V knihách, v hudbe, vo filmoch, v prírode, v človeku,

v pohľadoch, v slzách, v úsmevoch, v objatiach, v rodičoch, v milovaní, vo svojom dieťati. Akýmkoľvek smerom sa uberá, stále dorazí len a len „domov“. Márnokrátny syn. Čo sa to pýtal? Je vôbec Boh? Stretne ho. Dotkne sa ho. Je tak hmatateľne blízko, ako sú si blízko milujúci sa manželia. Svadobná noc. Duchovné splynutie. Dotyk. Telo sa dáva telu. Poznanie. Prvýkrát. Úplne. Bez prekážok, bez predsudkov, bez limitov. Opäť prvé sväté prijímanie.

Peter Lazor

Duch Svätý

Ondrej Švančara
čítaj str. 3

Prenasledovanie kresťanov

Marek Cimbala
čítaj str. 5

Hlasno volaj a neprestávaj!

Bernadeta Maliňáková
čítaj str. 8

Milí čitatelia!

„Mlčanie a slovo: cesta evanjelizácie“ – takýto názov nesie posolstvo Benedikta XVI. ku svetovému dňu médií, ktorý sme si pripomenuli počas siedmej veľkonočnej nedele.

Je pozoruhodné, že pápež pripomína dôležitosť ticha práve v komunikačných prostriedkoch. Asi sme už príliš zvyknutí na to, že komunikácia má byť plná slov, obrazov a zvukov. A práve preto nám hlava Katolíckej cirkvi s nahliavosťou pripomína, že ak nie je v komunikácii vyvážené slovo s mlčaním, dochádza buď k určitému zmätku (ak prevažujú slová), alebo k utváraniu ovzdušia chladu (ak prevažuje ticho). Zároveň predostiera zaujímavý postreh, že súčasná komunikácia spôsobuje, že ľudia cez sociálne siete a vyhľadávacie hľadajú rôzne rady, podnety, informácie a odpovede, no popritom sú bombardovaní aj odpoveďami na otázky, ktoré si ani nekladú. V takýchto prípadoch pápež poukazuje na veľký význam mlčania, ktoré nám uľahčí potrebné rozlišovanie medzi dôležitým a neužitočným a podružným, medzi mnohými podnetmi a mnohými odpoveďami. Mlčanie môže mať často silnejšiu výpovednú hodnotu ako unáhlená reakcia a „umožňuje opýtanému, aby zostúpil do hĺbky svojho vnútra a otvoril sa pre odpoveď, ktorú vpísal do srdca človeka Boh.“ (Benedikt XVI., Vatikán 24. januára 2012, na sviatok sv. Františka Saleského). Ako príklad nám dáva Pannu Máriu, ktorej mlčanie „načúva a dáva vzniknúť Slovu.“

Posolstvo pápeža vyústilo do myšlienky, že vychovávať ku komunikácii znamená učiť (sa) nielen hovoriť, ale aj načúvať a kontemplovať.

Aj náš časopis by mal slúžiť na vzájomnú komunikáciu, a to nielen v našej farnosti.

Prajme si teda, aby texty a obrázky, ktoré naše PaDko ponúka, boli podnetom nielen na vzájomnú diskusiu, ale aj na osobné premýšľanie.

Monika Hodnická, šéfredaktorka

PORUCHY PRÍJMU POTRAVY

Iste ste už počuli o moderných chorobách dneška – poruchách príjmu potravy. V zmysle plus je to bulímia, inak nazvaná „vlčí hlad“. V zmysle mínus je to mentálna anorexia – tzv. „choroba modeliek“.

Známejšia je mentálna anorexia. Ideálom takto postihnutých dievčat sú modelky a mladé herecké hviezdy. Ich hlavným problémom je nezdravé uvedomenie si vlastného tela, ktoré vedie k odmietaniu pravidelného stravovania. Keď už začína byť ich správanie nápadné, dievčatá výrazne schudnú, začnú si ich rodinní príslušníci viac všimáť. Dievčatá sa vyhovávajú na to, že sa im v škole spolužiaci a kamarátky vysmieávajú, že sú tučné. Jednoducho ide o chorobný strach z tučnosti.

Mentálna anorexia najčastejšie postihuje dievčatá v puberte okolo 13. – 14. roku. Dievčatá sú chorobne vychudnuté, chýba im podkožný tuk, majú odstávajúce lopatky, vpadnuté brucho a medzirebrové priestory, paličkovité končatiny. Koža je suchšia, bledá, niekedy až slamovo žltá, oči sú vpadnuté, nechty a vlasy lámavé. Dievčatá sú emočne labilnejšie, vyháňajú sa kolektívu, cielene popierajú hladovanie, majú svoje rituály a stereotypy, po jedle si úmyselne vyvolávajú zvracanie či nekontrolované užívanie liečiv proti zápche. Citovo sú viac závislé od rodiny, prípadne si pestujú až negatívny vzťah k rodičom. Ťažké formy vedú k poruchám vnútorného prostredia – rozvratu minerálov, vitamínov, bielkovín, tukov, cukrov. Neraz sa oddaluje nástup menštruácie alebo sú menštruačné cykly veľmi zriedkavé.

Poznáme aj atypickú mentálnu anorexiu, pri ktorej sú len čiastočne či periodicky rozvinuté prejavy odmietania potravy, ktoré môžu v tomto prípade začínať aj skôr, a to v mladšom školskom veku. Atypická mentálna anorexia v dnešnej dobe oslavujúcej ideál krásy postihuje i chlapcov, najčastejšie vo veku 17. – 18. rokov. V tejto vekovej skupine sledujeme v súčasnosti najväčší nárast výskytu mentálnej anorexie u detí.

Liečba je zdĺhavá, často pokračuje do dospelosti a vyžaduje komplexnú liečbu psychológa a psychiatra spolu s rodinnou psychoterapiou.

Bulímia znamená záchvatový prehnaný príjem potravy, pravidelné pre-

jedanie sa nekontrolovanými porciami jedál alebo sladkostí (niekedy verejne, niekedy tajne, ale vždy po nadmernom emočnom zážitku). Po takomto záchvate bulímie často prichádzajú výčitky svedomia a provokácia zvracania či hnačky za účelom vytrestania samého seba za nekontrolovaný príjem jedla.

Bulimikov nájdeme najčastejšie medzi obéznyimi deťmi, menej často medzi chorobne vychudnutými deťmi. Aj v tomto prípade je liečba komplexná. Psychoterapia je kombinovaná spolu s liečbou psychiatrom. V pokročilejších štádiách neraz vzniknú komplikácie z následnej obezity – porucha tukového metabolizmu, cukrovka, stukovatenie pečene, poškodenie obličiek a kĺbov.

Tieto civilizačné choroby sú chorobami moderného životného štýlu, ktorého cieľom je ideál krásy či nadmerné životné ambície vedúce k emočnému stresu. Aj naša súčasná doba je dobou presýtenou stresom. Jeho dôsledkom sú v neposlednom rade aj poruchy príjmu potravy. Sú zdĺhavým problémom, ktorý ovplyvní a obmedzí životný štýl postihnutých rodín.

Základom liečby je harmonizácia životného štýlu z dlhodobého hľadiska, schopnosť vyrovať sa s vystupňovanými nárokmi doby, schopnosť odolať maximalistickým cieľom z osobných, rodinných či spoločenských pohnútok. Ťažké stupne mentálnej anorexie i v súčasnosti môžu viesť až k smrti, a to z dôvodu rozvratu metabolizmu.

Každé postihnuté dieťa je vo svojej chorobe a jej príznakoch jedinečné. Rovnako jedinečne potrebuje zmeniť aj svoj životný štýl. Hľadanie harmónie je cieľom komplexnej liečby, ktorá pozostáva zo stránky telesnej, duševnej a duchovnej. Ak jednu z nich zanedbáme, sme na ceste k nerovnováhe. Aké je miesto duchovného života v ich liečbe? Viera a aktívny duchovný život pomôžu v prevencii, ale neliečia akútne záchvaty ochorenia. Preto je záujmom a neoddeliteľnou súčasťou „zdravej spoločnosti“ aj stav jej duchovného života.

Jana Virčíková, lekárka

DUCH SVÄTÝ
Láska, ktorá vychádza z Otca i Syna

Veľmi často si mylíme dve veci, a to slušnosť s dobrotou. Čo väčšina ľudí pozná ako dobrý kresťanský život, je lepšie označovať ako slušný život. To, že navonok nerobím nič zlé, ešte nesvedčí o добрote. Aký človek skutočne je, sa ukáže až vtedy, keď stratí zábrany, či už pod vplyvom alkoholu alebo demencie, prípadne, keď niekto prekročí mieru našej únosnosti a my musíme reagovať spontánne. A obyčajne práve tieto reakcie nie sú ani správne, ani dobré. Čo sa denne snažíme predvádzať ostatným, je skôr ukážka toho, čím by sme chceli byť, ale akí skutočne sme, poznávame vtedy, keď nás zaskočia protivenstvá. Aj na základe toho môžeme pochopiť, že hriech nie je len zlý skutok, ale hriech je v nás, ako zlé bytie. Človek potrebuje spasiteľný zásah v oblasti bytia.

My všetci sme vyzvaní, aby sme prijímali Ducha Svätého. Duch Svätý nás preniká natolko, nakolko sa vo vôli zjednotíme s Božím slovom. Duch Svätý vstupuje do nás vždy vtedy, keď chceme Boha. Celý problém nášho duchovného života je práve v tom, že nevieme radikálne chcieť Boha. A to buď preto, lebo ho nepoznáme, alebo preto, lebo lipneme na svojej vôli, ktorá je naklonená k pozemským a viditeľným veciam. Problém úspešného duchovného života tkvie v tom: „Chcieť Boha, ktorý sa zjavuje vo svojom Slove!“ Vyliatie Ducha a očistenie našej mysle i srdca od hriechnych postojov veľmi úzko vzájomne súvisia. Práve preto je dôležité zladit' svoju bytosť čo najviac s Božím slovom. Preto potrebujeme často brať do rúk Božie slovo a skúmať svoj život. Skúmať, čo sa Bohu páči a za to sa modliť, to chcieť.

Ako spoznáme, že je v nás prítomný Duch Svätý? Toto je naozaj kľúčová otázka. Som, či nie som vedený Duchom Svätým? Prítomnosť Ducha Svätého v ľuďoch môžeme spoznať podľa jeho ovocia. Sv. Pavol vo svojom liste Galaťanom hovorí o deviatich druhoch ovocia, ktoré sú znakom prítomnosti Ducha Svätého v človeku: „Ale ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť.“ (Gal 5,22 – 23)

Pri skúmaní prítomnosti Ducha v nás sa predovšetkým sústreďujeme na kvalitu srdca. Najlepším kritériom, ktoré vypovedá o kvalite nášho Ducha, sú naše túžby. Túžba po láske a službe Bohu a bližným, ktorá vychádza z nášho vnútra, je základným kritériom na rozpoznanie toho, či Duch Svätý v nás pôsobí. Dobrá

Snímka: Peter Lazor

túžba je predpokladom spolupráce s Duchom Svätým, ale zároveň je aj výsledkom, dielom Ducha Svätého. Túžba je podstatným prvkom v procese rozlišovania. Je omnoho spoľahlivejším kritériom ako city. Jedného dňa sa môžeme prebudiť s chrípkou a vôbec sa nemusíme cítiť byť priťahovaní k službe Bohu a bližnému, avšak napriek tomu si to stále želáme.

Naša túžba musí byť sprevádzaná skutkami. Skutki sú ovocím Ducha, prejavom, že žije v nás. Evanjeliá už ani nemôžu byť v tomto jasnejšie. U Lukáša je Ježišovo rozprávanie o prikázaniach lásky ilustrované príbehom o milosrdnom Samaritánovi. Taktiež na konci, pri poslednom súde, bude služba jediným kritériom.

Túžba po raste v láske a službe Bohu a bližnému nás postupne vnútorne pretvára. Žiadna túžba nemá väčšie šance byť vypočutá, ako práve táto, pretože tu ide o túžbu po svätos-

ti. Je to tým, že čím viac vecí v našom vnútri je premenených, tým silnejší je v nás aj hlas Ducha Svätého, a tým slabší je v nás hlas zla. Na začiatku duchovného rastu je to naopak, preto musíme pri snahe o dobro prekonávať takú obrovskú námahu.

Nie je možné sa na prítomnosť Ducha Svätého v nás pozeráť podľa zásady buď – alebo. Buď je, alebo nie je. Je tam možné stupňovanie alebo inými slovami – rast. V Duchu Svätom je možné a nutné rásť. Rast v Duchu je proces. Keď hovoríme o Duchu Svätom, musíme sa zbaviť jedného mylného presvedčenia, že sme problém Ducha Svätého vyriešili raz a navždy tým, že sme prijali sviatosť birmovania. Krst a birmovanie sú vstupom do tajomstva Ducha Svätého, ale prijatie Ducha Svätého nie je jednorazový proces. Duch Svätý je nekonečný Boh, a preto sa mu môže stále viac a viac otvárať.

Ondrej Švančara

VIVOS VOCO, MORTUOS PLANGO, FULGURA FRANGO

Živých zvolávam, mŕtvych oplakávam, blesky rozháňam

Zvony podľa legendy vynašiel sv. Pontius Paulinus, biskup v Nole Campanii (Taliansko), ktorý v roku 409 pri prechádzke lesom zbadal kvet v tvare zvončeka, ktorý ho inšpiroval k výrobe kovových zvonov.

Zvony a organ sú základnými hudobnými nástrojmi, ktoré slúžia kostolu. Každý kostol je povinný mať zvony v predpísanom množstve. Kaplnka a malý kostol – jeden, farský kostol – tri (najmenej dva), rehoľný kostol – tri, katedrála – sedem (najmenej päť).

Na každom území, v každom kraji, meste či dedine vznikali zvyky, ktorým zvonenie podliehalo. Týkalo sa to nielen dĺžky zvonenia, ale aj spôsobu zvonenia – ktorý zvon zvonil, kedy zvonil a za akých okolností zvonil. Všetky tieto zvyky postupne vznikali, upravovali sa, menili a často s úmrtím zvonára aj zanikali.

Zvonenie môžeme rozdeliť do dvoch skupín – na zvonenie a vyzváňanie. Rozdiel medzi týmito dvoma výrazmi sa skrýva v počte zvoniacich zvonov. Pri zvonení zvoní len jeden zvon. Zatiaľ čo pri vyzváňaní dva a viac zvonov. V priebehu storočí sa vyvinulo mnoho typov zvonení. Základné zvonenia sú zvonenie Anjel Pána, slávnostné – radostné zvonenie a smútočné zvonenie – tzv. pohrebne. Existujú aj vedľajšie zvonenia, ktoré sa používajú len zriedka, alebo sa už nepoužívajú vôbec. Je to napríklad zvonenie na poplach, zvonenie na požiar alebo zvonenie na polnoc.

Na cirkevné sviatky zvonenie stále otvára oslávenec, čiže zvon, ktorý je zasvätený svätcom dňa. Oslávenec by mal zvonenie aj končiť. Taktiež nesmieme zabudnúť ani na nedele a slávnosti, ktoré začínajú ich vigíliou. Zvonenie pred takouto vigíliou by sa malo líšiť od každodenného zvonenia. Aj zvonenie Anjel Pána v sobotu večer alebo v predvečer sviatku, by mal zvonieť iný zvon než ten, čo zvoní cez týždeň.

Komu zvoní do hrobu

Ak niekto zomrel, vyzváňalo sa mu od skonania až do pohrebu. A to o deviatej hodine ráno, kedy sa Pán

Ježiš Kristus vydal na krížovú cestu a o tretej hodine popoludní, kedy skonal na kríži. Prvé zvonenie bolo ihneď po oznámení smrti. Keďže zvony sa v minulosti využívali aj k signalizácii rôznych nebezpečenstiev, prvé zvonenie muselo byť jasným signálom, že ide o pohrebne zvonenie. Preto pri prvom zvonení začína zvonieť najmenší zo zvonov jednu minútu sám. Po minúte sa na pár sekúnd odmlčí a začne sa zvonieť ako o deviatej alebo o tretej hodine. Ďalšie najbližšie vyzváňanie je o najbližšej deviatej hodine ráno alebo tretej hodine popoludní. Pritom sa naši predkovia držali zásady, že po západe slnka sa nezvoní. V takomto prípade sa prvé zvonenie prekladá na nasledujúce ráno.

Na Anjel Pána

Zvonenie Anjel Pána má veriaci nabádať k modlitbe. A to ráno, na popoludnie a večer. Toto zvonenie je skoro v každej obci iné. A to nielen počtom zvonov, ktoré zvoní, ale hlavne časom, kedy zvoní. Zvon Medián v Spišskej Novej Vsi má na zadnej strane korpusu nápis v latinskom jazyku: Vychádzajúce slnko, prichádzajúca noc, poludnie vám oznamujem svojím zvukom. Už z tohto nápisu môžeme vyrozumieť, že ranné zvonenie má byť za svítania, ďalšie na popoludnie a ďalšie večer, a to v pravidelných intervaloch. Čiže o šiestej hodine ráno, na pravé popoludnie a o osemnástej hodine večer. Je to aj kvôli tomu, aby nebudilo ľudí skoro ráno a aby im nebránilo zaspať neskoro večer. Cez týždeň by mal toto zvonenie oznamovať stredný zvon a v nedele a sviatky veľký zvon.

Srdcom k ľuďom

Je málo vecí, ktoré sa môžu pochváliť tým, že nosia ľudské mená. O to ťažšie by sme museli hľadať vec, ktorá má v sebe srdce. Touto jedineč-

Snímka: Peter Lazor

nou vlastnosťou, teda udieraním svojho vlastného srdca sa môže pochváliť iba zvon. A týmto srdcom sa približuje k srdciam ľudí. Prežíva s nimi ich smútok, ich radosť, ich nešťastie alebo len jednoducho s nimi počíta čas. Zvon má toho oveľa viac spoločného s človekom ako s vecou. Človek a zvon majú byť spolu!

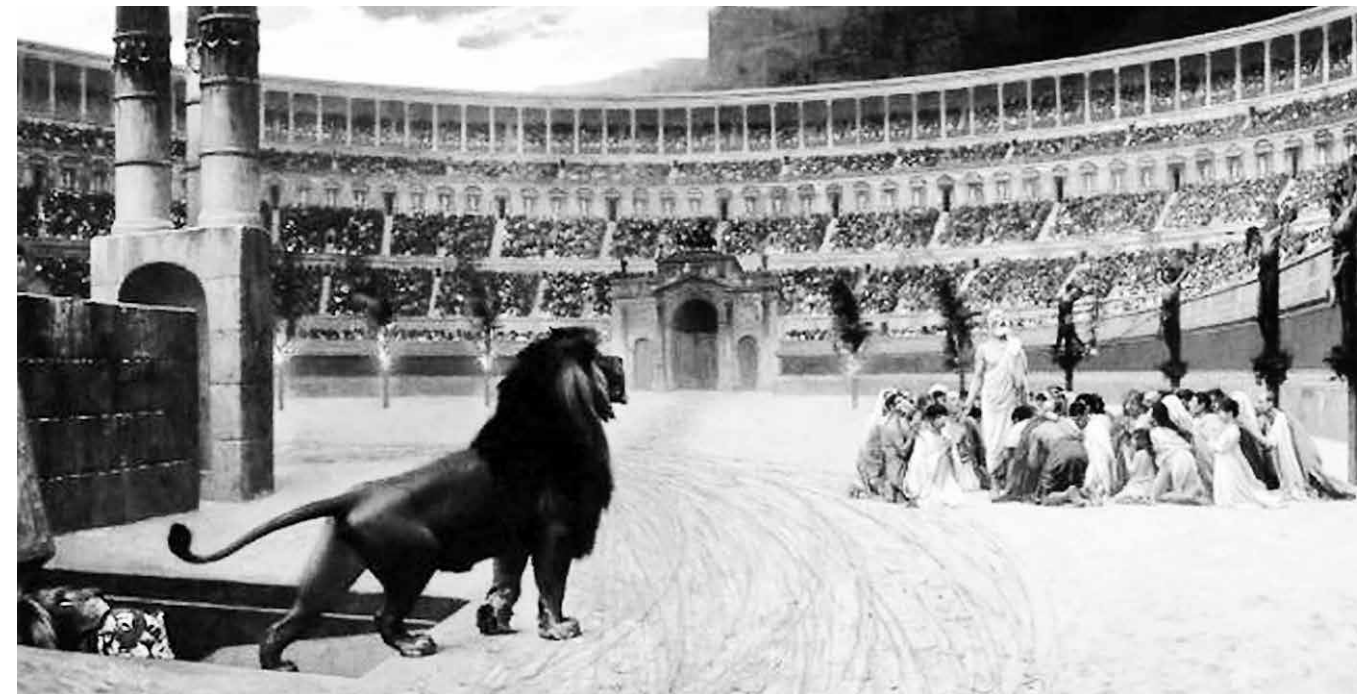
Osobne som zásadne proti elektrickému pohonu zvonov. Myslím si, že elektrický pohon zvonov je zariadenie, ktoré podporuje lenivosť ľudí a degraduje zvon pred človekom i Bohom! Nevie nič iné, než zvonom nekontrolovateľne a jednoducho hojsť, čím sa stáva zvonenie otravné, stále rovnaké a bez akejkoľvek kontroly stavu za chodu, pretože zvonárske firmy na údržby nechodia. Pri zvone má byť človek!

Michal Dirga

Použitá literatúra: CHWALISLAW, Z.: Sztuka sakralna. Warszawa : Ars Christiana, 1960. 368 s. ISBN 978-83-242-0703-9. PETRÁŠ, M.: CORPUS CAMPANARUM SLOVACIAE I. Trnava: Západoslovenské múzeum, 1992. 74 s. ISBN 80 85556-01-4. POLYKARP, R.: Enchiridion liturgicum II. Roma : Herder, 1961, s. 1213.

Prenasledovanie kresťanov v prvých troch storočiach

Rozhodujúcou konfesiou v Rímskej ríši bolo pohanské náboženstvo a do určitej miery bolo tolerované aj židovské náboženstvo. Špecifickým prvkom pohanského náboženstva bol polyteizmus (mnohobožstvo). Pohanské náboženstvo nebolo súkromnou vecou občana, ale predovšetkým vecou štátu a štát, to bol cisár.

Kresťanstvo bolo naopak mono-teistické (jednobožstvo). Kresťania sa stretávali na spoločných večerných modlitbách, viedli počestný a spravodlivý život, odmietali kult cisára a nezúčastňovali sa na pohanských hrách alebo zábavách. Pohania ich preto nazývali ateistami, buričmi a pripisovali im rôzne okultné praktiky, ako veštenie či čary; považovali ich za príčinu rôznych nešťastí, pohrôm, epidémii, hladu, vojen atď. Najmä z týchto dôvodov sa postupne začalo krvavé prenasledovanie, ktoré sa pretavilo do neopísateľných rozmerov.

Prenasledovanie kresťanov môžeme rozdeliť do troch dejinných etáp: 1. obdobie od roku 60 do roku 113 – prenasledovanie bez pevného zákonného rámca. 2. obdobie od roku 113 do roku 202 – inštitucionalizované prenasledovanie na základe ediktu cisára Trajána (popravy jednotlivcov). 3. obdobie od roku 249 do roku 313 –

cielené štátne prenasledovanie podľa výnosu cisára Septima Severa (popravy celých skupín).

S určitosťou môžeme konštatovať, že počas týchto krvavých prenasledovaní prišlo o život státisíce kresťanov. Existovalo mnoho spôsobov, ktorými boli kresťania drasticky usmrčovani – zašivali ich do koží divokých zvierat a hádzali ako potravu vyhľadovaným šelmám, obalovali ich do slamy a smoly a používali ako fakle na osvetlenie, nechali ich bojovať v koloseách s divými šelmami, bili ich, kameňovali, ukrižovali a ponižovali najrôznejšími spôsobmi.

Najväčšie a najkrvavejšie prenasledovania sa konali počas panovania nasledovných cisárov: Nera (54 – 68); Domiciána (81 – 96); Trajána (98 – 117); Marka Aurélia (161 – 180), ktorý sa pri ťažení proti barbarom zdržal na dnešnom území Trenčína, o čom svedčí nápis na jednej z trenčianskych skál z roku 179; ďalej za Septima Se-

vera (193 – 211); Maximinusa Tráka (235 – 238); Décia (249 – 251); Gallusa (251 – 253); Valeriána (256 – 260); Aureliána (270 – 275) a Diokleciána (284 – 305).

Kresťania svojich mŕtvych pochovávali v katakombách (úzke podzemné chodby s vytesanými hrobmi). Katakomby sa nachádzali, resp. sa nachádzajú na viacerých miestach v okolí Alexandrie, Syrakúz, v mnohých väčších mestách Talianska, ale najviac je ich v Ríme (54 katakomb v 880 km dĺžke).

Krv prvotných svätých kresťanov sa stala hlbokým koreňom, skrze ktorý svätá Cirkev čerpá a trvá dodnes. Výtúženej a Bohom ustanovenej slobody sa kresťanstvu konečne dostalo v roku 313, keď cisár Konštantín Veľký vydal známy – Milánsky edikt, ktorým zrovnoprávnil kresťanstvo s ostatnými náboženstvami v Rímskej ríši. Viac o tom v budúcom čísle.

PaedDr. Marek Cimbala

PRVÉ SVÄTÉ PRIJÍMANIE VO FARNOSTI

*Jasaj Bohu, celá zem,
hrajte a spievajte na slávu jeho mena,
vzdávajte mu chválu.*

Hovorte Bohu:

„Aké úžasné sú tvoje diela...

Nech sa ti klania celá zem

a nech ti spieva,

nech ospevuje tvoje meno.“

Podťe a pozrite na Božie diela,

úžas budia skutky, ktoré koná ľuďom.

(Ž 66, 1 – 5)

Prvoprijímajúce deti v Lieskovanoch

Chválou a radostným spevom privítali Pána Ježiša v Eucharistii markušovské deti 20. mája 2012. So spomienkami na slnečný slávnostný deň sa s nami podelili nielen deti. I rodičia ho prežívajú s dojatím a bážňou v srdci. Uprostred zmätku súčasnosti cítia potrebu výchovy v kresťanskom duchu a sami svedčia, prečo je dôležité pre ich dieťa sväté prijímanie.

Mamka **Nadežda Lešková** vysvetľuje, že človek je človekom nielen po fyzickej stránke, ale aj po duševnej a duchovnej. Rastie fyzicky, mentálne a rovnako potrebuje rásť duchovne. Krstom sa stáva Božím dieťaťom – členom Cirkvi, no až prvým svätým prijímaním sa stáva jej plnohodnotným členom, aj keď ešte nie zrelým kres-

ťanom. Završuje sa tak jeho uvedenie do kresťanského života, je preň hlbokým osobným i duchovným zážitkom a zároveň duchovným medzníkom, pretože prostredníctvom Eucharistie má s celým spoločenstvom účasť na Pánovej obete. Rodičia **Soničky Leškovej** s radosťou v srdci prežili tento slávnostný deň a sledovali, ako zbožne s čistým srdcom stála ich dcérka spolu s ostatnými deťmi v Božom chráme, ako sa modlila a prijala sviatosť.

Svoje rozprávanie **Mária Grečková**, Matúškova mamka, začína citátom: „Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Kto bude jesť z tohto chleba, bude žiť naveky.“ To je to, čo je potrebné pre každého veriaceho. Ako hovorí istý kňaz: „Byť na svätej omši

Prvoprijímajúce deti na Tepličke

a neprijat' telo Pána Ježiša, je ako byť na svadbe a nič nejesť, ani nepiť.“ Je vďačná za to, že má tú milosť a môže i chcieť prijímať Eucharistiu a že sa jej dostalo ešte väčšej milosti – priviesť k sviatosti Eucharistie vlastného syna, ktorý sa veľmi tešil na to, že bude mať plnú účasť na svätej omši. Táto radosť z Matúšov-

ho prijatia Najsvätejšej sviatosti bola pre ňu najkrajším darom. Má tiež veľké pranie, aby uňho túžba a radosť z prijímania pretrvávala počas celého života. Podotýka, že hoci sme všetci hriešni, máme úžasný dar svätej spovede a sväteho prijímania a ako to jasne povedal Ježiš: „Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň.“ Preto je vďačná svojim rodičom za dar výchovy vo viere, ako aj všetkým rodičom, ktorí priniesli deti prijat' ten najväčší dar.

Katarína Grečková, Matkova mamka, považuje prvé sväté prijímanie takisto za výnimočný deň s výnimočnou atmosférou pre celú rodinu. Pripomína: „Pred niekoľkými rokmi sme deti spolu s krstnými rodičmi priniesli do chrámu, plní radosti, vďaky a dôvery v Pána Boha. Túžili sme, aby v živote našich detí mal Pán Ježiš to správne miesto. Lebo on je cesta, pravda a život. On nám všetkým ukázal, ako máme žiť, radovať sa spolu, ale aj pomáhať si navzájom v starostiach. Aj tento rok ďalší tretiaci našej farnosti prežili tento výnimočný deň – svoje prvé stretnutie s Ježišom pri eucharistickej slávnosti. Tomuto dňu však predchádzala intenzívna príprava pod dohľadom pani katechétky Marcely Dudovej, pána farára, a v neposlednom rade, aj s hudobným sprievodom **Lucie Šofrankovej**. Pomáhajme aj naďalej našim deťom vytrvať na ceste Božej milosti častým prístupovaním k svätému prijímaniu. Pán Boh vám zaplat' za všetko!“

A čo sa dialo v srdciach detí? Ponúkame zopár úprimných detských odpovedí:

Ondřík Pramuka: V nedeľu ráno som veľmi skoro vstával. Mal som zmiešané pocity, aj som sa trošku bál. Nevedel som, čo ma čaká, bál som sa, že poďakovanie neprečítam správne. Potom, keď som sa obliekol do môjho prvého obleku, tak som sa trošku roztriasol. Pred kostolom už zo mňa opadol všetok strach. Keď sme vstúpili do kostola, mal som krásny pocit. A keď som ešte uvidel rodičov sedieť v prvom rade, ich úsmev ma posilnil a šiel som si pre telo a krv Kristovu. Bol to nádherný zážitok v mojom živote. Ďakujem Bohu za rodičov, ktorí ma tam zaviedli.

Kristínka Bogusová: Bola nedeľa prvého svätého prijímania. Pred kostolom nás zoradila pani katechétka do radu. S pánom farárom a ministrantmi sme vošli do kostola, kde nás privítal pán farár, ktorý nám povedal kázeň o prvom svätom prijímaní. Spievali sme pekné piesne o Ježiškovi, niesli sme obetné dary, zapálili sme si sviečky, ktoré sú symbolom Ježiša. Po prijatí tela a krvi Kristovej a po svätej omši sme sa spoločne fotili.

Sonička Lešková: Na prvé sväté prijímanie som sa dlho pripravovala na hodinách náboženstva, doma modlitbami a chodila som tiež do kostola. Na náboženstve nás pani učiteľka naučila, že pri krste sme od Pána Boha dostali veľký dar, Božiu milosť, ktorú strácame ťažkým hriechom, ktorým Pána Boha urazíme a utekáme tak od neho. Božiu milosť však znova nadobúdame vo sviatosti zmierenia a prvé sväté prijímanie je hostina, na ktorej Ježiš vojde do našich srdc, no keď máme hriechy, Ježiš sa do nich nevie dostať. Pre mňa bola príprava na prvé sväté prijímanie výnimočná aj tým, že som počas nácvikov v kostole spoznala kopolu nových kamarátov. Veľmi som sa bála spovede, no keď som prišla k pánovi farárovi, báť som sa prestala. Po spovedi som si dala predsavzatie, že budem chodiť častejšie do kostola, viac sa modliť, viac počúvať rodičov a hovoriť vždy pravdu. Tešila som sa, že môžem prvýkrát prijat' živého Pána Ježiša v Eucharistii. Po prijatí som Ježišovi poďakovala. Páčila sa mi celá svätá omša i pekné vyzdobený kostol. Príbuzní mi doma

Prvoprijímajúce deti v Markušovciach

pogratulovali, spolu sme sa pomodlili a naobedovali. Spolu s bratrancami a sesternicou sme sa až do večera hrali.

Matej Grečko: Na svoje prvé sväté prijímanie som sa veľmi tešil. Tešil som sa, že aj ja už môžem prijat' hostiu, tak ako ostatní ľudia a nebudem už chodiť len na krížik. Bola to veľká slávnosť v kostole aj doma. Od najbližších som dostal aj darčeky, ktoré ma veľmi potešili. Teraz sa snažím byť lepší a čo najčastejšie chodiť na prijímanie.

Lukáš Vilkovský: Je to udalosť, na ktorú som sa veľmi tešil. V sobotu ráno som sa chystal na svoju prvú spoved' Prebehla hladko, aj keď som mal trému. Po spovedi nám rodičia pekne vyzdobili kostol, potom sa začali prípravy doma. V nedeľu od rána svietilo slniečko. Obliekol som sa do slávnostných šiat. S rodičmi som šiel do kostola a pri kostole som uvidel svojich vypáradených spolužiakov, hlavne dievčatá. Svätú omšu som pozorne počúval. Oslava zbehla ani neviem ako. Krstná s krstným mi doniesli vodotesné hodinky. Na tie dni dlho nezapudnem.

Matúš Grečko: Vo dvojiciach sme vstúpili do kostola, pokľakli sme si a usadili sa. Na začiatku sme spievali pesničku Ježiško, volám ťa. Po modlitbe

pána farára som čítal prvé čítanie a po žalme čítala Monika. Keď skončila kázeň, čítali sme prosby a niektorí niesli obetné dary. Modlili sme sa modlitbu pred svätým prijímaním a prijali sme prvé sväté prijímanie. Po poďakovaní sme sa fotili a išli domov.

Monika Lazorová: V deň svätého prijímania som v zástupe s Ondrejom niesla vankúšiky so sviečkou a krstnou košielkou. Po svätej omši sme oslavovali pred domom na dvore, lebo bolo krásne počasie. Prišlo k nám veľa hostí. Večer sme išli k dedkovi do nemocnice, lebo bol po ťažkej operácii a chceli sme ho prekvapiť. Najviac ma tešilo, že som mohla prijat' Ježiša do svojho srdca a že ho môžem odteraz prijímať stále.

A čo teší aj nás, všetkých farníkov? Nové tváre slúžiace pri oltári. Boli by sme radi, keby chlapci vydržali čo najdlhšie, aby mohlo byť ich miništrovanie službou, prostredníctvom ktorej sa budú môcť sväté omše dôstojne sláviť. Iste je to i pre nich nová, veríme, že pozitívna skúsenosť. Veď sú v centre diaľnia, ich srdcia sú bližšie k Pánovi a čas, ktorý prežívajú pri oltári, zaiste bude pre nich požehnaním.

Adriana Lazorová

„Hlasno volaj a neprestávaj!“

V Božom stvoriteľskom pláne sa stal človek korunou tvorstva. Poznáva Božiu veľkorysosť, dobrotu, lásku, múdrosť, ale aj povinnosť prijať jeho všemohúcnosť a podriaďiť sa Božiemu zákonu. No tak ako dobro, preniká človeka aj zlo. Už naša pramatka Eva veľmi bolestne pocítila následky hriechu na vlastných deťoch.

Abrahám uveril. A Sára, pramatka Izraelského národa? Bola to tiež Božia reč, ktorou Pán k nej prehovoril. Sára, nechávajúc sa Bohom viesť mnohými bolestnými skúškami, pocíti aj jeho láskavé pohladenie. Človek starého zákona, uvedomujúc si svoje poslanie a stvoriteľský úmysel Boha, trpezlivo prijímal utrpenia a bolesti, v pokore prinášal obety, klakal pred svojho Boha a z jeho otcovskej ruky prosil o požehnanie. Ten, kto klakal, vedel, že ho Boh nikdy neopustí, že je to Boh, ktorý vyrovnáva chodníky, otvára život a lieči aj tie najrozjatrenejšie rany. Tak sa im každá prekážka stávala nízkou, obeta malou – vo vzťahu k svojmu Pánovi. Často to bolo v nádeji proti nádeji, ale

Snímka: Peter Lazor

viera musela byť Abraháмова. Rozriešenie ťažkých životných problémov jednotlivých biblických hrdinov, stáva sa pre nás školou o sile obety, pokory a modlitby – modlitby vytrvalej a trpezlivej, ktorá sa dotýka srdca Boha.

Svätý Ján Mária Vianney hovorí: „Boh vyžaduje predovšetkým dôveru. Keď mu zveríme svoje prosby, tak pre svoju spravodlivosť a dobrotu nemôže ináč, iba nám prispieť svojou pomocou.“ Boh človeka nikdy neopustí. Vo svojej nekonečnej láske daruje ľudstvu vo svojom Synovi dar najvznešenejši a najzáčnejší – Máriu – „najvznešenejšiu ženu, ktorú kedy vytvoril Boh.“ (sv. Bernard). Máriu – matku, orodovnicu, vodkyňu, kráľovnú, milostiplnú.

Kardinál Ján Chryzostom Korec v jednej zo svojich úvah píše: „Ako sa nad tým všetkým nezamyslieť? Úloha ženy vo svete... Ruinovať manželstvá? Nútiť k zbabelosti a kompromisom? Alebo ochraňovať svedomie, mravnosť a Boží zákon? Čím ušľachtilejšia je žena, tým lepší je svet. Potrebujeme mužov pevných ako Peter, silných ako Pavol, neohrozených ako Ján Krstiteľ. Ale potrebujeme aj ženy – hrdinské ženy. Ženy majú preosiat idey, rozptýliť predsudky, vysvetľovať pravdu, zadržiavať zlé prí-

dy, čo ohrozujú rodinu a národ.“

Blahoslavený Ján Pavol II. hovoril: „Chodte k Márii.“ Pápež Lev XIII. v encyklike „*Letitiae sanctae*“ dodáva: „Aj teraz, ako keby sme počuli ten istý naliehavý hlas tejto našej starostlivej Matky, ktorá nás vyzýva: Hlasno volaj a neprestávaj.“ Na inom mieste, ten istý pápež učí: „Sme hlboko presvedčení, že oddanosť ružencu, ak sa ho veriaci zbožne modlia, je požehnaním a prinesie veľa úžitku nielen pre jednotlivcov, ale aj pre celú spoločnosť ako celok.“ Podobne poznamenáva aj pápež Pius XII: „Ako naša ochrankyňa, postavená medzi Bohom a hriešnikmi, berie si na seba úlohu vzyvať zhovievavosť Sudcu a zadosťučiniť spravodlivosť, dotýkať sa srdca hriešnika a prekonať jeho zafatosť.“

Mária, nauč nás modliť sa! Milostiplná, oroduj za nás, aby aj naša modlitba stala sa Bohu lúbeznou a nám požehnaním.

Ak si nájdete čas, pripojte sa k večernej modlitbe ruženca a k úmyslu dňa, ku ktorému si môžete pripojiť aj ten svoj. Spoločne s Kráľovnou posvätného ruženca a Matkou milosrdenstva vyprosujeme Božie milosrdenstvo.

Bernadeta Maliňáková

Úmysly na jednotlivé dni v týždni

Pondelok – Za Svätého Otca, biskupov a kňazov našej diecézy a za potreby našej diecézy (za živých a mŕtvych kňazov našej diecézy).

Utorok – Za živých a mŕtvych členov nášho Ružencového bratstva a za Reholu dominikánov.

Streda – Na úmysel apoštolátu modlitieb požehnaných Sv. Otcom na tento mesiac a za Katoľickú cirkev.

Piatok – za chorých a zomierajúcich v našej farnosti a za duše v očistci z našej farnosti

Nedeľa – Za rodiny našej farnosti (za obrátenie hriešnikov, za nezamestnaných, za oslobodenie od závislosti, za núdzných a opustených našej farnosti).

Paberky spomienok

Asi ste si všimli, že rakvu so zosnulým pánom biskupom Tondrom z katedrály na cintorín sprevádzali jeho sekretári: Dluhoš z Levoče, Duda (po ňom bol sekretárom Zentko, ale toho si Pán už povolal na večnosť), potom bol Štefaňák, Dušan Pardel a jeho posledným sekretárom bol Peter Majda. Ján Duda bol sekretárom otca biskupa Tondru síce krátko, ale bola to hektická doba. Ponúkol nám naňho zopár svojich spomienok.

Ako sa niekto stane sekretárom biskupa

V roku 1989 som bol kaplánom v Ružomberku u pána dekana Jozefa Debnára. Raritou tejto fary bola trúba z tatrovky, ktorá slúžila ako farský zvonček. Keď niekto zazvonil, trúba zatrubila, a ak niekto mal v tom čase v rukách šálku s kávou, stávalo sa, že od ľaku vylial nielen kávu, ale rozbil aj šálku. V tom čase sa občas na fare v Ružomberku objavil u dekana aj vtedajší levočský farár František Tondra. A keď 26. júla 1989 bolo zverejnené jeho meno ako meno nového spišského biskupa, ďalšie dni sme prežívali nielen v každodenných povinnostiach, ale aj v očakávaní biskupskej vysviacky, ktorá bola v spišskej katedrále 9. septembra 1989. Na tejto vysviacke som bol aj s pánom dekanom a druhým ružomerským kaplánom.

Chodieval som domov navštíviť rodičov a niekedy som sa cestou zastavil na fare v Spišskej Starej Vsi, kde bol v tom čase správcom farnosti Anton Oparty (terajší dekan v Poprade). Od neho som sa raz dozvedel, že pán biskup Tondra hľadá nového sekretára, lebo Dluhoš vraj má ísť do Levoče. Oparty však ihneď dodal, že ja to určite nebudem, lebo som nízkej postavy a biskupovi treba pri bohoslužbách nasadiť na hlavu mitru (biskupskú čiapku), s čím by som mal problém. A ja som mu dal za pravdu, lebo som to považoval za rozumný argument.

Pán biskup aj po biskupskej vysviacke navštevoval faru v Ružomberku, no o nejakom zámere so mnou nehovoril. Nasledujúce mesiace som prežíval pokojne, až kým mi neprišiel list z Biskupského úradu, v ktorom bolo moje vymenovanie za sekretára Biskupského úradu v Spišskej Kapitule k 1. decembru 1989. Aj som sa trochu preľakol, keď som si pomyslel, ako mu tu mitru budem nasadzovať na hlavu. Naše prvé stretnutie, jeho ako biskupa a mňa ako jeho sekretára, prebehlo v nemocnici v Spišskej Novej Vsi, kde bol v tom čase hospitalizovaný. Aj v jeho živote sa naplňalo, že „ovocím úradu je

bremeno“. Len tí, čo to neskúsia, si myslia, že ovocím úradu je honor.

Neskôr som bol na štúdiách a úrad sekretára po mne prevzal Zentko. Pána biskupa Tondru som sa však nikdy nepýtal, ako sa dostal k môjmu menu. A dodnes som presvedčený, že Oparty mal v podstate pravdu, lebo keď som v Mutnom sprevádzal pána biskupa Tondru na birmovke a neskôr som tam zastupoval počas prázdnin rímskych štúdií, tak som sa dozvedel, že pri pohľade na fotografiu z birmovky si o mne mnohí pomysleli, že som nejaký miništrant a nikoho ani nenapadlo, že by som mohol byť sekretár biskupa. Aj také veci sa stávajú.

Boli to veľmi dynamické časy, ťažké, náročné

Hoci som sekretárom pána biskupa Tondru nebol dlho, bolo to náročné obdobie. Na Spišskú Kapitulú som nastúpil v decembri 1989 a ešte v tom mesiaci bol vymenovaný pán Hirka za gréckokatolíckeho biskupa v Prešove, potom v januári 1990 bol uvedený do úradu episcopus electus (vyvolený, ale ešte nevysvätený biskup) Alojz Tkáč a s ním boli menovaní ďalší biskupi: v Rožňave pán biskup Kojnok, v Banskej Bystrici pán biskup Baláž, v Brne pán biskup Cikrle. Na všetkých vysviackach som pána biskupa sprevádzal. V Prešove sa konala v športovej hale, v Košiciach na futbalovom štadióne, v Rožňave na námestí, podobne aj v Bystrici, v Brne, myslím, v katedrále na Petrove. Viete si to predstaviť: všade dlhé bohoslužby, extrémna horúčava, plno ľudí. Pamätám si, že vysviacky v Košiciach, Rožňave, Bystrici nasledovali tri dni po sebe (17. – 18. – 19. marca 1990) a slnko páľilo. Aj som si vtedy pomyslel, či nemohli všetkých vysviť pri jednej svätej omši, lebo bolo toho veru veľa. Potom nasledovalo Brno. Nikdy som v Brne nebol a zrazu som musel po Brne šoférovať. Keďže sme nemali navigácie, cestu sme len hádali.

V apríli sa uskutočnila návšteva pápeža Jána Pavla II., na ktorú sme opäť ces-

tovali autom do Prahy. V chráme sv. Víta som sa po prvý raz fyzicky dotkol ruky pápeža, čo sa mi zdalo ako sen. Keď som sa chcel s pánom biskupom Tondrom dostať do arcibiskupského paláca, kde sme mali odložené tašky aj s dokladmi a oblečením, česká ochranka a polícia uzavreli palác a keď sa tam ľudia nahrnuli, tlačili sa tak, že som si myslel, že vypustím ducha. Napokon pána biskupa ako tak pustili, ale o mne nechceli ani počuť, darmo im hovoril, že som jeho sekretár. Ale akosi sme to prežili bez ujmy.

Po sv. omši na Strahove sme cestovali takmer celú noc autom z Prahy do Bratislavy, lebo Svätý Otec mal na druhý deň svätú omšu vo Vajnoroch. Šoféroval som celú cestu, počas ktorej sme sa modlili ruženec a iné modlitby, čo bolo dobré aj preto, že som nezaspal. Po asi dvojhodinovom spánku sme znovu šli autom na letisko Vajnory, kde ma už čakala povinnosť – držať pápežovi pri sv. omši omšovú knihu – misál.

Niekedy v apríli mi pán biskup Tondra ponúkol možnosť študovať v Ríme. Zrejme si chcel vypočuť môj názor, preto sa ma na to opýtal, a ja som súhlasil. A tak sa začala nová etapa môjho života. Nebola však menej dynamická...

Záver

Moje 25-ročné kňazstvo, ktorého sa tohto roku z Božej dobroty dožívam, je 21 rokov späté s pánom biskupom Františkom Tondrom. Tým, že ma „vytiahol“ z Ružomberka na Biskupský úrad a že ma poslal študovať právo do Ríma, úplne zmenil môj kňazský život. Naštartoval ho do značne vysokých otáčok po stránke odbornej, pastoračnej i duchovnej. Myslim si, že aj vďaka pánu biskupovi Tondrovi sa vo mne usadila dynamickosť, tvorivosť, ale i duchovnosť.

V roku 1989 som bol pri jeho príchode na Spišskú Kapitulú a v roku 2012 som ho na Spišskej Kapitule odprevádzal na cintorín v modlitbách za spásu jeho nesmrteľnej duše. Nech odpočíva v pokoji.

Ján Duda

Snímka: Peter Lazor

Hľadači šťastia

„Ak sa vám zdá, že svet speje k lepšej budúcnosti, mali by ste si dať opraviť televízor,“ odkazuje Walter Cronkite ľuďom, ktorí sa rozhodli hľadiť v živote na pozitívnu stranu mince. Už sme si zvykli na model správ ako výpočet všetkých negatív daného dňa. Sme citlivejší na ťažkosti, krivdy, tragédie, radi sa sťažujeme na nespravodlivý svet plný utrpenia. A zabudli sme na to, že najväčšie príležitosti nás navštevujú ako problémy, každého jednotlivo i spoločnosť ako takú. Netreba dlho loviť v pamäti a človek si spomenie na ťažkú úlohu či nepríjemnú situáciu, ktorú najskôr odsúdil ako nešťastie, ktoré si opäť sadlo práve na jeho plecia, ale predsa sa pokúsil nejakú si s ňou poradiť. Zaujímavé je až to, čo naňho čaká po zvládnutí problému. Zvyčajne sa dostaví pocit naplnenia a radosti: „Prekonal som sám seba a som na to hrdý“. Kde by sme hľadali tieto pocity, keby bolo všetko ľahké a pozitívne?

Je ťažké prijať chorobu ako znamenie preťaženia organizmu neprímeraným tempom práce a stresom. Ešte

ťažšie môže byť odlúčenie dvoch priateľov, ktorí sa odrazu rozprávajú len zvýšeným hlasom, kým sa jeden z nich nerozhodne, že už toho druhého v živote nepotrebuje. Prirodzene, v takých chvíľach sme nešťastní, opustení a strácame radosť zo života. Málokto totiž nazerá na veľkú krízu ako na príležitosť. Častejšie však strácame optimizmus kvôli maličkostiam. Ľudia totiž nezakopávajú o veľhory, ale o krtince. Nevidíme dobro v problémoch v práci, nevládnutej skúške, čakani na meškajúcu známou, drzom dieťati, dažďom počasí... Ak máme pretvárať svet na pozitívnejšie miesto, je ľahšie začať práve od drobných každodenností, vnímať ich ako nástroj rastu. Učia nás trpezlivosti, empatii, citlivosti voči nenápadným radostiam.

Nedávno som čítala myšlienku Johna Powella: „Božiu slávu predstavuje človek, ktorý žije naplno.“ Pokračuje tým, že človek má využívať svoje talenty a konať toľko dobra, koľko vládze. Boh nežiada, aby sme si sypali popol na hlavu a krivili tváre, aby sme uka-

zovali prstom na všetko nedokonalé a boli z toho nešťastní. Veď v knihe Žalmov nám hovorí: „Nech ťa žehná Pán, aby si videl šťastie po všetky dni svojho života.“ (Ž 128, 5) Preto úlohou každého z nás je byť hľadačom šťastia, človekom, ktorý zvýrazňuje klady, aby ich ostatní lepšie videli, byť tým, ktorý hľadá riešenia tam, kde zdanlivo nie sú, a namiesto boja so životom sa z neho teší. A sám Boh v tom bude naším spojencom.

Šťastie nenájdeme tak, že budeme čakať na zásah zvonku. Šťastiu a radosť treba vyjsť v ústrety a potom ich už stretne na každom kroku. Nie sú niekde položené v podobe malej knižočky s návodom na život. Šťastie i radosť sú produktmi iných činností. Ak človek prijme seba samého bez pretvárania, prevezme zodpovednosť za svoj život, úprimne bude hľadať svoje povolanie a na tejto náročnej ceste nezabudne konať skutky lásky a počúvať Boha i ľudí, nemôže sa stať, že by jeho život nebol radostný.

Zuzana Klučárová

Najsvätejšie Kristovo telo a krv – Božie telo

Keď teda večerali, vzal Ježiš chlieb, požehnal ho, rozlomil a dal učeníkom so slovami: „Vezmite a jedzte, toto je moje telo!“ Potom vzal kalich, vzdal vďaky a podal im ho so slovami: „Pite z neho všetci, toto je totiž moja krv Zmluvy, ktorá bude vyliala za vás na odpustenie hriechov.“ (Mt 26, 26 – 28)

V markušovskom kostole (Foto: Peter Lazor)

Sviatok Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi je pohyblivý a je stanovený podľa Veľkej noci. Siedma nedeľa po Veľkej noci (alebo 50. deň po Veľkej noci) je slávnosť Zoslania Ducha Svätého – Turíce. Prvá nedeľa po zoslaní Ducha Svätého je slávnosť Najsvätejšej Trojice a na nasledujúci štvrtok po tejto nedeli pripadá slávnosť Božieho tela, kedy slávi Katolícka cirkev pamiatku ustanovenia Prevelebnej oltárnej sviatosti.

Slávnosť by mala byť na Zelený štvrtok, v deň jej ustanovenia, no v tento deň sa rozjíma o umučení a smrti Ježiša, preto tu nie je priestor na radosť a slávnosť. V 13. storočí ustanovil deň slávania tohto sviatku pápež Urban IV. K ustanoveniu dňa slávania sa viaže nasledujúca príhoda.

Pobožná rehoľníčka Juliána mala videnie súvisiace s týmto sviatkom. Zjavil sa jej mesiac, na ktorom bolo jedno zatienené miesto, čo malo znamenať, že v kruhu cirkevných sviatkov ešte chýba sviatok Božieho tela. Miestny biskup Róbert, ktorý vyšetroval videnie, rozhodol o slávení tohto sviatku v biskupstve, no medzitým umrel. Jeho nástupca po-

kračoval v snahách o určenie dňa na slávenie. Pápež Urban IV. bol o šetrení a záveroch informovaný a následne vydal rozkaz na slávenie tohto sviatku. Pápež Kliment V. potvrdil toto nariadenie na cirkevnom sneme v roku 1311 a ustanovil štvrtok po Najsvätejšej Trojici dňom slávania Božieho tela.

Veriaci v tento deň vyjadrujú svoju vieru, radosť a vďačnosť skrz vonkajšie znaky. Na verejnosti sa vyzdobujú oltáre, spievajú sa radostné spevy, veriaci chodia v sprievode, sypú kvety a ďalšími spôsobmi vyjadrujú úctu tomuto sviatku. Na pamiatku štyroch evanjelií a pre všetkých ľudí zo všetkých štyroch strán sveta sa stavajú na štyroch miestach štyri oltáre. Po skončení veľkej svätej omše nasleduje procesia k oltárom

na štyroch rôznych miestach. Na čele sprievodu kráča kňaz s Oltárnou sviatosťou, pred ktorou veriaci verejne vyjadrujú pokľaknutím svoju úctu i svoje presvedčenie, že Boh nie je prítomný iba v kostoloch. Po návrate procesie do kostola sa spieva: „Teba, Bože, chválime ...“

Pápeži Urban IV., Martin V. a Eugen IV. udelili pri príležitosti tohto sviatku veriaciom odpustky pri účasti na slávnosti.

A na záver jedno veľmi výstižné vyjadrenie Tridentského cirkevného snemu: „Chráň sa milý kresťan, aby si nebol pri tejto slávnosti len zo samej zvedavosti prítomný, ale drž sa pobožne a úctivo a daj iným dobrý príklad.“

Magdaléna Mrovčáková

Použitá literatúra: Nábožné výlevy

Opravy v histórii kostola v Tepličke

Každý kostol je svedectvom viery, ktorú nám zanechali naši predkovia. Cez neho sa dotykáme ľudí, ktorí ho v dávnej minulosti stavali, zveľadovali a zachovávali pre nás – teraz žijúcich. A je povinnosťou nás veriacich, v úcte ku kostolu a viere predkov, starať sa oň a pokračovať v ich diele.

Kostol je dominantou našej dediny. Historicky je najstaršou stavbou v dedine. Pôvodné murované domy, ktoré nahradili drevenice boli postavené začiatkom 20. storočia. Vtedy mnoho Tepličanov odchádzalo za prácou do Ameriky. A tí, ktorí sa vrátili, stavali domy, kupovali role a starali sa o Boží chrám.

Prvá zmienka o našej dedine je z roku 1328. Približne vtedy bol postavený aj kostol. V markušovskej kronike od Matúša Pajdušáka sa uvádza, že už okolo roku 1357 bol majstrom Konrádom z Igluva uliaty zvon aj pre Tepličku.

Samozrejme, kostol nebol v takej podobe ako ho máme teraz. Stáročiami prešiel prestavbami, opravami až do dnešnej podoby. Až do roku 1900 je vývoj kostola historicky podchytený v spomínanej kronike a jej posledný údaj uvádza: „V Amerike zomrel Michal Koňak z Tepličky a zanechal svoj majetok kostolu v Tepličke. Za pozemok sa dostalo 12170 korún. Z tohto a z milodarov veriacich boli ku kostolu pristavené dve bočné lode a oltármi zaopatrené. Kostol bol vymalovaný okrem svätyne, kde sa umelecká maľba nachádza a nový orgán zaopatrený.“ Kostol bol dokončený okolo roku 1910. Kto bol spomínaný Michal Koňak sa s určitou neistotou nedá zistiť, ale zo zdrojov už nežijúcich pamätníkov by malo ísť o predka rodiny Koňakových nazývanej Grešlik (starší vedia, o koho ide).

Začiatkom 50-tých rokov sa realizovala ďalšia rozsiahla oprava interiéru kostola. Všetky steny aj nosné piliere boli obložené asi do výšky 1,5 metra mramorom. Zrejme takto chceli vyriešiť problém vlhkosti. Hlavný oltár bol poškodený priestrelom z 2. svetovej vojny a dielo skazy údajne dokončil červotoč. Preto bol odstránený, ostal iba obetný oltár a bohostánok. Kostol bol vymalovaný umeleckými maľbami od maliara Kerna. Vo svätyni za obetným oltárom bol výjav Vyhnanie Adama a Evy z raja. Táto maľba bola pri maľovaní kostola v 80-tých rokoch zabielená. Ostatné jeho maľby sú zachované. V októbri 1956 sa

konalo slávnostné posvätenie.

Koncom 60-tých rokov sa urobilo terajšie oplotenie okolo kostola namiesto pôvodného, rozpadávajúceho sa, zo skál murovaného ohradenia. Opravila sa fasáda celého kostola (dobová fotografia). Začiatkom 70-tých rokov boli pre hlavnú loď a ľavú bočnú loď zhotovené nové lavice.

Asi v roku 1992 sa začalo s rozsiahlou rekonštrukciou exteriéru ako aj interiéru kostola. Začalo sa so strechou. Celá strecha, vrátane veže, sa pokryla medeným plechom. Museli sa dodržať podmienky pamiatkového úradu, ktorý určil tvar a spôsob ukladania krytiny. Okolo kostola bolo urobené odvodnenie. Následne sa začali práce vo vnútri kostola. Najprv sa odstránilo mramorové obloženie (vlhkosť múrov pod nimi sa týmto riešením neodstránila). Bolo vybudované elektrické kúrenie, položená dlažba, zhotovené okenné vitráže a vymalovanie. V septembri 1997 bol z pravej bočnej lode do svätyne na miesto hlavného oltára preložený oltár Svätej rodiny. Kostol dostal podobu, akú má dnes. Po dokončení sa konala slávnostná posviacka, ktorú vykonal spišský pomocný biskup Mons. Andrej Imrich 25. apríla 1998. Pri tejto príležitosti bol vydaný Pamätný spis, ktorého obsahom je zadokumentovanie celého priebehu opráv, vrátane príjmov a výdavkov.

Medená strecha, ktorá mala vydržať roky, sklamlala. Už po krátkej dobe začalo pretekať v obidvoch bočných lodiach. Ako vyriešiť tento pálčivý problém, trápil všetkých zodpovedných. Po mnohých bezúspešných jednaniach a pokusoch o reklamáciu, posudkov k možnosti opráv s negatívnymi vyjadreniami sa pristúpilo k radikálnemu rozhodnutiu: krytinu na problematických miestach bude potrebné vymeniť.

Malba kostola v Tepličke z 50-tých rokov 20. storočia od vtedajšieho učiteľa Eudovíta Uhrína.

Začiatkom mája 2012 sa začalo s prácami. Demontovaný plech je nepoužiteľný, preto sa za prísnej evidencie odovzdal do zberných surovín. Získané finančné prostriedky z predaja budú v príjmoch na účte. Celkové zhodnotenie bude po dokončení prác.

Staráť sa a zveľadovať dedičstvo našich predkov – Boží chrám – vyžaduje veľa úsilia a obetavosti. Je však prejavom viery a lásky k Pánu Bohu ľudí, čo boli pred nami i nás samotných. Bez milodarov, pochopenia, osobnej organizačnej angažovanosti i fyzickej práce mnohých veriacich by sa sotva dalo niečo robiť.

Nech Duch Svätý, o dary ktorého sa teraz modlíme, nás posilňuje vo viere, v nábožnosti a bázni voči Bohu, aby sme vieru žili, boli príkladom pre svoje deti i blížnych a dokázali ju odovzdať i budúcim generáciám.

Mária Koňaková Teplička

Pokojný bojovník

Náš život pozostáva z mnohých bojov. Niektoré z nich vyhráme, iné prehráme. Vieme, že nezáleží na tom, kolkokrát sme zvíťazili, dôležitejšie je, ako sme bojovali. Dokonca aj z bojov, z ktorých vychádzame ako porazení, si odnášame skúsenosti, ktoré nám často zabezpečia výhru v ďalších zápasoch. Každý z nás je bojovník, ktorý chce vedieť čo najlepšie bojovať.

Avšak nikde nenájdeme presný návod, nikto nás stopercentne nepripraví na skúšky, ktoré budeme musieť podstúpiť. No ľudia sa učia z vlastných chýb a delia sa o svoje skúsenosti prostredníctvom kníh, článkov alebo tým, že slovnou poskytnú radu. V dnešnej dobe sú nám aj prostredníctvom filmov poskytnuté rôzne pohľady, myšlienky a osudy ľudí, ktoré nám môžu pomôcť v našich osobných zápasoch. Mne sa naskytla možnosť pozrieť si film s názvom Pokojný bojovník (Peaceful Warrior, 2006), ktorý je plný zaujímavých myšlienok a núti ľudí zamyslieť sa a pozrieť sa na veci z úplne iného uhla. Teraz sa tu s vami nechcem podeliť o dej, ktorý je síce pútavý, ale o myšlienky, ktoré ma zaujali.

„Bojovník koná, len hlupák reaguje.“

Aký je základný rozdiel medzi reagovaním a konaním? Reagovať znamená robiť to, čo sa od nás očakáva, ale bez toho, aby sme v tom videli zmysel a chápali dôvod, prečo to robíme. Napríklad chodenie do školy. Mnoho žiakov nepozná dôvody, pre ktoré tam musia chodiť a ani ju nenavštevujú z vlastnej vôle, a tak len reagujú. Avšak keby pochopili, prečo škola vznikla a stotožnili sa s jej cieľom a využili ju ako prostriedok k dosiahnutiu svojich vlastných mét, začali by konať. Podobne je to aj s chodením do práce. Ak ťa tvoja práca neobohacuje a tvojím hlavným cieľom je zarobiť peniaze, tak si sa len prispôbil spoločnosti, čiže iba reaguješ. Avšak, keď sa pre teba tvoja práca stane prostriedkom ako poslužiť druhým a obohatiť ich životy, začínaš konať.

„Skoro celé ľudstvo zdieľa tvoj údel. Keď nedostaneš, čo chceš, tak trpíš. A aj keď dostaneš presne to, čo chceš, tak aj tak trpíš. Pretože si to nemôžeš udržať večne.“

Jeden z hlavných problémov ľudí. Dávame si ciele, sústredíme sa na ich dosiahnutie a keď ich dosiahneme, pocítíme len chvíľkové šťastie a hneď si vytýčime ďalší cieľ. Dosiahnutie cieľa nám nikdy neprinesie trvalé šťastie.

Ja som zmaturovala, ten skutočný pocit šťastia som pocítovala len chvíľku. Po maturite pridete domov, všetci sa s vami tešia, zbavíte sa jednej povinnosti, ale väčšina z nás sa môže

zase sústrediť na prijímacie skúšky. Keď ich s Božou pomocou spravíme, prídu skúšky na vysokej škole, zrazu písanie bakalárky, potom diplomovky, štátnice. Potom si budeme hľadať zamestnanie, možno si založíme rodinu a budeme zase riešiť ďalšie problémy. Budeme ako v začarovanom kruhu, pretože vždy sa nájde niečo v našom živote, čo bude potrebné urobiť alebo dosiahnuť. No my si musíme osvojiť radu pokojného bojovníka, ktorý povedal, že cesta nám prináša šťastie, nie jej cieľ.

Ak by sme sa sústredili len na cieľ a zabudli popritom žiť, ak by sme našich priateľov stále odbíjali frázou: „Prepáč, ja teraz nemôžem. Potom, keď zmaturujem, alebo potom, keď spravím všetky skúšky, potom, keď...“, nikde by sme sa nedostali. Obhliadli by sme sa späť a zistili, že náš život bol prázdny, že sme žili pre školu, pre kariéru alebo pre pocit byť čo najlepší. Úspech, postup sú krásne veci, no pre nás je dôležitá cesta k nim a nie ich samotné dosiahnutie.

„Smrť nie je vôbec smutná. Smutná vec je, že väčšina ľudí vôbec nežije.“

Ľudia si myslia, že smrť je to najhoršie, čo sa im v živote môže stať. Že je to koniec ich snov, plánov. Smrť je však smutná len pre ľudí, ktorí sú naviazaní na pozemský život, ktorí celý čas kráčali len za svojimi vlastnými

Snímka: Peter Lazor

cieľmi a celé svoje bytie odkázali na pomínuteľné veci. Tým sa ich život stáva prázdny a nezmyselný. Na rozdiel od ľudí, ktorí svoj život postavili na pevnom základe a vedia, že ich trápenia a bolesti majú svoj význam, pretože len vďaka nim sa stávame silnejší a lepší. Každý z nás občas cíti, že je slabý a myslí si, že už viac neunesie, ale tento pocit nie je znakom nášho zlyhania, pretože „byť bojovníkom nie je o dokonalosti alebo víťazstve, alebo nedotknuteľnosti. Je to o úplnej zraniteľnosti.“

Prajem nám, aby z každého z nás bol správny bojovník, ktorý sa na konci svojho boja bude môcť stotožniť so slovami sv. Pavla: „BONUM CERTAMEN CERTAVI, CURSUM CONSUMMAVI, FIDEM SERVAVID.“ (Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval.)

Ponúkam Vám ešte niekoľko zaujímavých citátov z filmu:

„Znalosť nie je to isté, čo múdrosť. Znalosť je vedieť ako, múdrosť je urobiť to.“

„Môžeš prežiť trebárs aj celý život bez toho, aby si sa zobudil.“

„Nie je nič ušľachtilejšie než služba ostatným.“

„Ľudia sa boja toho, čo je vo vnútri. A pri tom je to jediné miesto, kde nájdú všetko.“

„Nikdy sa nedeje vôbec nič. Nie sú vlastne žiadne obyčajné chvíle.“

„Tí, ktorých je najťažšie milovať sú tí, ktorí to potrebujú najviac.“

„Keď ucítiš strach, použi meč. Vezmi ho a rozsekaj svoju myseľ na franforce. Sekni do všetkých tých lútostí a strachu.“

Lýdia Bušovská

Rodičia, na slovičko

Téma vzťahov a sexu v dospievaní mnohých z nás znervózňuje. Niektorí sa spoliehajú, že sa o potrebné informácie postará škola. Veru sa aj stará. Hlavne kamaráti, bulvár, televízia, internet... Odpoveď na otázku akým spôsobom ani netreba hľadať. Dnešní mladí vstupujú do puberty výrazne skôr než predchádzajúce generácie, a táto „zrelosť“ je obvykle správaná nedočkavou chuťou okúsiť všetky stránky života. Obľúbené programy často romanticky prikrášľujú skutočnosť, servírujú mladým vzory a podsúvajú idey typu: „Robia to všetci vo vašom veku.“ Pokiaľ niekto navzdory „vzoru“ vrstovníkov nemá partnera, alebo nemá záujem dotiahnuť vzťah až „do konca“, ľahko získava nálepku outsidera.

V tomto chúlостivom období mladí ocenia citlivý a chápaný prístup zo strany rodičov. Diskusia o sexe neznamenajú, že rodičia schvaľujú predčasný sexuálny vzťah, len tým dajú najavo, že sa zaujímajú o život dieťaťa. Je vhodné dať adolescentovi pocítiť, že je dôležitým členom rodiny a načúvať mu, nechať ho vyjadriť svoj názor. Čím viac sa rodičia tejto téme venujú, tým viac sa môžu vyhnúť nepríjemným správam ohľadom sexuálneho života vlastných detí. Výhovorky, že naši rodičia to s nami nemuseli rozdebatovať a my sme sa vedeli udržať, nie sú namieste. Doba sa výrazne mení. Spoločnosť je presexualizovaná. Samozrejme, nie je vhodné tému nastoliť nasilu, umelo. Rozhovor bude úspešný, keď si naň vyberieme vhodnú chvíľu, napríklad pri spoločnom pozieraní filmu, kde sa takáto téma otvára.

Treba deti podporiť v tom, že nebudú menejcenné, ak sa budú správať inak ako ich kamaráti, ktorí si často vymýšľajú nepravidlé príbehy. Nech sa riadia vlastným rozumom. Tiež je potrebné vedieť, o čom rozprávajú učiteľia, vychovávateľia v škole. Dôležité je pravdivo odpovedať na otázky detí týkajúce sa prežívania vzťahu ich rodičov.

Kedy začať? O sexe deti počujú prvé informácie už v škôlke, prečo by mali rodičia meškať? Iste sa rozprávame inak s päťročným dieťaťom – jednoduchšie, inak s pätnásťročným. Už tým menším môžeme dať najavo, že ide o niečo pekné a nie je to na

smiech. Napríklad pri očakávaní dieťaťa v rodine. Vtedy zvyknú deti zahŕňať rodičov rôznymi otázkami a naskytuje sa príležitost vysvetliť im úctivo základ ich vzniku.

Zaujímajte sa o vzťahy vlastných detí a neberte ich na ľahkú váhu. Nie je vhodné robiť si z nich posmešky. Zdieľajte s nimi starosti i trápenia, podporte ich pri rozchode. Vysvetlite im, že nemusia partnerovi dokazovať lásku sexom. Ak si to od nich niekto vycucuje, tak nemá na srdci ich záujem a sám nie je pripravený žiť týmto spôsobom. Zaoberajte sa otázkami prirodzeného plánovania rodičovstva, ktoré je založené na úcte jedného k druhému, nie je len strohým obmedzovaním sa v pohlavnej oblasti. Tiež otázkami rodičovstva, ktoré je pre človeka požehnaním. Zdôrazňujte, že v manželstve je dôležité nebrániť sa príchodu dieťaťa na svet, ak nie sú na to vážnejšie dôvody.

Tematika v sexuálnej oblasti je natolko rozsiahla a život ponúka toľko príležitostí na otvorenú komunikáciu rodičov s deťmi, že nie je prečo brániť sa a otáľať. Deti, ak cítia dôveru a úprimnosť rodičov, sú rovnako otvorené k diskusiám a často vedia vyjadriť svoj názor i okoliu. Je úžasné pozorovať mladých, ktorí túžia žiť svoj život vo viere a stávajú sa soľou zeme a svetlom sveta, vytvárajú malé spoločenstvá, stretávajú sa, zdieľajú vlastné svedectvo a posúvajú ho do dnešného sveta.

Podľa knihy Pubertácia a adolescenti spracovala
Adriana Lazorová

Výmena strešnej krytiny

Na základe návrhu Hospodárskej rady v Tepličke, povolenia Krajského pamiatkového úradu v Košiciach a súhlasu diecézneho biskupa sa 30. apríla 2012 začala výmena strešnej krytiny, odkvapového systému a oprava drevenej konštrukcie na kostole Narodenia Panny Márie v Tepličke. Spomínané práce vykonal MK strechy, Milan Krčmár, Teplička 11.

Prvé sväté prijímanie vo farnosti

Tohto roku v našej farnosti boli štyri slávnosti prvého svätého prijímania. Prvé bolo rómske v Markušovciach 21. apríla – pristúpili dve dievčatá. Druhé bolo v Lieskovanoch 29. apríla – pristúpili tri deti, dve dievčatá a jeden chlapec. Tretie bolo v Tepličke 6. mája – pristúpili štyri deti, tri dievčatá a jeden chlapec. Štvrté opäť v Markušovciach 20. mája – pristúpilo osemnásť detí, päť dievčat a trinásť chlapcov.

Veľké poďakovanie patrí všetkým ochotným ženám, ktoré tohto roku pomohli pripraviť deti na slávnosť prvého svätého prijímania. V Markušovciach to boli Marcela Dudová a Lucia Šofranková, v Tepličke Viktória Varšová a Janka Stanková, v Lieskovanoch Zuzka Kapustová.

Markušovská veža kostola

Dňa 2. mája v sobotu sa uskutočnila menšia brigáda vo veži kostola v Markušovciach, pri ktorej sa odstránili nepotrebné káble a iné časti zo starej elektrifikácie zvonov, aby sa zabránilo možným prepätiam počas letných búrok. Spomínané veci sa zniesli do prvej miestnosti nad Božím hrobom a dohodla sa ďalšia brigáda. Veľké Pán Boh zaplať patrí týmto chlapcom a mládencom: Michal Franko, František Kalafut, Jonáš Čuchran, Tomáš Čuchran, Jozef Čuchran, Peter Olšanský, Tomáš Olšanský a Jaroslav Ďurica.

-red-

Birmovanci podľa Kódexu kánonickeho práva

Kán. 889 – § 1. Prijat birmovanie je schopný každý pokrstený a jedine pokrstený, ktorý ešte nie je birmovaný. § 2. Aby niekto mimo nebezpečenstva smrti dovolene prijal birmovanie, vyžaduje sa, aby ak je schopný používať rozum, bol vhodne poučený, riadne disponovaný a vedel obnoviť krstné sľuby.

Kán. 890 – Veriaci sú povinní túto sviatosť prijať v pravom čase; rodičia, duchovní pastieri, predovšetkým farári sa majú starať, aby veriaci boli na jej prijatie riadne vyučení a v príhodnom čase k nej pristúpili.

Kán. 891 – Sviatosť birmovania sa má veriaciom udeľovať približne vo veku rozoznávania, ak Konferencia biskupov nevymedzila iný vek alebo ak nehrozí nebezpečenstvo smrti, alebo ak sa podľa úsudku vysluhovateľa z vážneho dôvodu neodporúča niečo iné.

Milé deti,

spolu s našimi animátormi z e-Rka ste na prelome mája a júna prežili týždeň „Vypni telku, zapni seba“. Animátori si pre vás pripravili všeličo, venovali a venujú sa vám i po celý rok, za čo im patrí vďaka, nás, rodičov. Aj ja vás chcem povzbudiť k tomu, aby ste často trávili čas inak ako pri televízii či počítači. To, čo môžete zažiť von pri hre, nikdy nezažijete v takzvanom virtuálnom svete. Hry na počítači totiž nie sú ozajstné, sú umelé, i postavy v nich sú vymyslené.

Von je všetko naozaj, akurát nám to všetko príde samozrejme. Sú tam ozajstné stromy, ktoré dýchajú, kvitnú, rastú... Sú tam ozajstné vtáky, ktoré lietajú, bzučiacie mušky, včielky, hmýriace sa chrobáčky... Tráva, kvety a čo ešte? Ludia, naši kamaráti, s ktorými počas hry zažijeme kopu „psiny“.

Okrem toho, že je to von naozajstné, hádam aj krajšie ako v televízii či počítači, tým, že dýchame čerstvý vzduch, skáčeme a beháme, prosievame i svojmu telu. Čerstvý vzduch prekyslí mozog a v škole sa vám ľahšie učí. Pohybom pomáhate telu, aby bolo obratnejšie, mocnejšie. Aj dobrá nálada očisťuje našu myseľ.

I naše staré, prastaré mamy či dedkovia, pradedovia trávili veľa času von. Ráno vstali, keď nešli do školy, pracovali na poli, veľa doma pomáhali a potom behávali po lúkach, kúpali sa v potoku. Vďaka tomu boli zdraví. I vy radi počúvate ich historiky? Mali to však ľahšie ako vy. Doma ich nelákal ani počítač, ani televízor, iba ak robota. Ach, a tá práca. Čím je jej menej, tým menej sa nám chce. Nemusíme chodiť ani kravy pásť, ani kosiť, či na potok bielizeň prať, a predsa len tie riady umyť, či izbu si upratať, jój, to je nám zaťažko. „Keby to tak urobil niekto iný, napríklad sestra, tá ešte dnes nič nerobila...“ No a spoliehame sa, či náhodou tá sestra nemá lepšiu náladu a neurobí to prvá. Ona si však povie: „Mne sa nechce, nech to spraví môj brat, lenivec lenivý!“ A tak to nespraví nikto a horí oheň na streche. Rodičia sú nešťastní, nič nestíhajú, ešte musia za neporiadnymi deťmi upratavať. A tak, keďže pracujú aj za vás, nemajú pre vás ani kúsok času. Čas pre vás má opäť len počítač a televízor.

Premýšľali ste niekedy nad tým? Aj ocko či mamka by si radi polebedili, vybrali sa na prechádzku do prírody, či zahráli si s vami nejakú hru. No prídu z práce ustatí a doma ich čaká kolotoč povinností. Poviem vám, srdce mamky či ocka je prešťastné a nesmierne spokojné, keď si nájde prekvapenie. Nie,

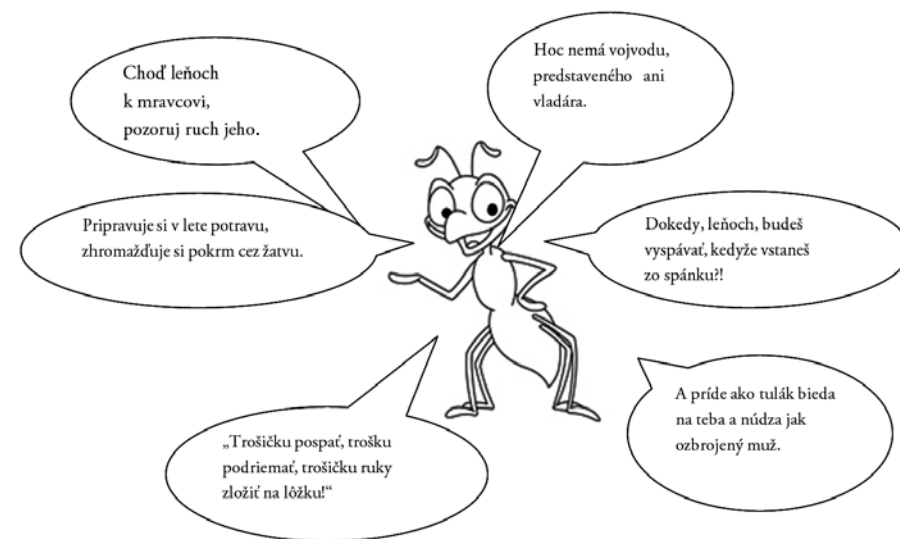
nie je to žiaden vecný dar, ale prekvapenie vo forme upratanej izby či umyťého riadu. Ten dar má najväčšiu hodnotu vtedy, keď ho deti urobia len tak, sami od seba, keď ich nikto nemusí naháňať, prosiť či prikazovať. Chcete i vy rodičov

takto prekvapiť? Prajem vám veľa síl, aby ste to zvládli. A ak sa to niekomu podarí, napíšte nám, ako to dopadlo, aká bola reakcia rodičov?

Peter a Adriana Lazorovci
Snímka: Peter Lazor

ÚLOHA PRE VÁS

Sväté písmo nám v Knihe prísloví dáva za príklad mravcov. Pozrite, čo nám odkazuje.

Založené 1999

fotoobjektívom

Prvé sväté prijímanie v našej farnosti

v Lieskovanoch

na Tepličke

v Markušovciach

Časopis vyšiel aj vďaka finančnej podpore Obce Markušovce.

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre farnosť Markušovce a filiálky Teplička, Pod Teplička a Lieskovany. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodnická. Redaktori: Mgr. Adriana Lazorová, Peter Lazor, Lýdia Bušovská a externisti. Sadzba a grafická úprava: Ing. Peter Hamrák. Technické spracovanie: Tlačiareň Kežmarok. Jazyková úprava: Mgr. Barbora Klučárová. Odborný konzultant: Mgr. Ondrej Švančara, Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16.2.1999, č. prot. 113/99. Registrované OÚ, odbor školstva a kultúry v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 1000 kusov. Adresa redakcie: Rím. kat. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. Nepredajné. E-mail: info@pokojadobro.sk. <http://www.pokojadobro.sk> Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

www.pokojadobro.sk